

MUTAȚII REFERENȚIALE

Conf. Dr. G.G. Constandache

O caracteristică a reușitei pentru grafician este evidențierea unui personaj sau a unui peisaj folosind puține trăsături în desen – numai atâtea câte sunt suficiente spre a defini o individualitate. Caricatura duce la extrem acest talent de a spune „mult în puțin“. Lucian Blaga a reușit în filosofia sa schița unui profil adecvat pentru ceea ce el a numit, în loc de spațiu ancestral românesc, spațiu mioritic. În acest scop, metafizicianul poet a folosit un singur cuvânt PLAIUL, cuvânt încărcat cu o forță de sugestie aparte. Într-adevăr, se știe despre *plai*, supranumit de Blaga și spațiu „ondulat“, desemnând alternanța deal-vale, că reprezintă, în viziunea sa, coordonata abisală sau matricea culturii românești.

Vom reține, în continuare, numai câteva elemente prin care *Blaga*, cu geniu, reușește să schițeze convingător specificul, nu doar natural, dar și social-istoric al universului românesc de totdeauna și chiar pentru eternitate. Trebuie deci să subliniem ce „mutație referențială“ i-a asigurat filosoful culturii noastre, succesul în SPAȚIUL MIORITIC, adică în al doilea volum din *Trilogia Culturii*, plecând de la o definiție de dicționar curent, pentru comparație.

Amintim conținutul unui astfel de instrument lingvistic la îndemâna oricui, privitor la termenul PLAI (a se vedea *Micul dicționar enciclopedic* în relație cu *DEX-ul*). Aici ni se dezvăluie izvorul de inspirație al lui Blaga privind denumirea SPAȚIULUI MIORITIC, pornind de la formula uitată din vechime – „drum al oilor“, ce merge de la sat la stână. Dar *plaiul* nu desemnează numai partea unei forme înalte de relief sau elementul de legătură cu o culme (potecă ori cărare). El mai înseamnă meleag sau ținut (regiune), respectiv o veche formă de împărțire administrativă: de care amintește lucrarea *Dan, căpitan de plai...* Iată, deci, cum se explică preferința lui Blaga pentru acest termen ce are ca referință aspecte de natură, dar și de viață omenească.

Năzuim să întredeschidem ușa laboratorului său de creație, spre a sesiza îndeaproape *mutația referențială* ce conduce de la *plai* la *spațiul mioritic*. Prin spațiul indefinit ondulat sau legănat, Blaga relevă alternanța deal-vale sau, cu alte cuvinte, ritmul reluat suiș-coborâș. Dar figura ondulată și mișcarea legănată capătă în filosofia culturii o valoare metafizică: spațiul matrice al culturii și creației românești reprezintă o coordonată abisală. În alți termeni, reprezintă un orizont inconștient specific, ce explică structura intimă a poporului nostru și determină stilul interior al vieții sale sufletești.

Doctorul *Grigore Bușoi* ne aduce în atenție termenul COASTĂ, ce poate/trebuie, în concepția d-sale, să ofere un element de referință pentru interpretarea SPAȚIULUI MIORITIC. Există un anumit grad de adevăr în această ipoteză de lucru, COASTA fiind nu numai partea laterală a corpului uman sau animal, dar și suprafața înclinată a unei înălțimi. Esențial, dicționarele rețin COASTA ca osul îngust fixat în spate de coloana vertebrală și în față de osul pieptului. De aici „coasta lui Adam“ sau originea biblică a femeii. Prin extindere, *coasta* este malul sau țărmlul unei ape mari și (învechit) flancul unei armate adică latura sau marginea. Derivatele sunt sugestive și ele. Din COSTIȘĂ (margine de deal) a rezultat costiș (aplecat sau pieziș, dar și oblic înclinat sau chiar strâmb).

Peirce, consideră că realitatea nu poate exista independentă de gândire. În alți termeni, o realitate pentru care nu există o *reprezentare semnificativă* nu este o realitate pentru oameni. Aceasta înseamnă, de altfel că „Spiritul este o *funcție propozițională* a universului celui mai larg posibil, așa încât *valorile* sale sunt semnificațiile tuturor semnelor, ale căror efecte sunt într-o relație (corelație, interrelație) efectivă“ (*Collected Papers*, 1931-1935; 4.550). Amintim că *funcția propozițională* cu n locuri pentru care stă predicatul este în așa fel încât, când e aplicată la n obiecte, rezultatul e o propoziție despre acele obiecte. Vorbind intuitiv, orice *funcție* reprezintă o operație care, când

e aplicată la unul sau mai multe obiecte (argumentele funcției), face să-i corespundă un alt obiect (valoarea funcției pentru argumentul dat). Se numește *predicat logic* expresia care, dacă este asociată unui termen singular, generează o propoziție indicativă. De exemplu: „... (Blaga sau altcineva) e român“. Când o

propoziție ca „Blaga era român“ sau Bușoi este român, se exprimă simbolic prin „RB“ (mai precis R(B), adică R funcție de B), unde B este o abreviere pentru Blaga, nu este totdeauna clar dacă R e o abreviere pentru predicatul particular „... era Român“ sau stă pentru funcția propozițională generală denotată prin „... era Român“ dar și prin „...aparținea Spațiului Mioritic“.

News Reuters Medical

- Scientists, police lift lid on fake malaria drugs
 - Autopsies forecast surge in U.S. heart disease
 - Kids of abused mothers visit ER more often
 - Attention to heart health good for the brain
 - Baxter suspends multi-dose heparin vial production
 - Eye blinks may spot kids with fetal alcohol syndrome
 - Drug doesn't help prevent migraine after all: study
 - Heart attacks drop after Italy's smoking ban: study
 - Heart disease diagnosis rarely prompts diet change
 - Drug combo treats severe acne in women: study
-